CreaTeME: ĐIỆN TỬ TRỰC TIẾP

Điện tử trực tiếp (Live Electronics) – Giáo sư Jan Bang

CreaTeME là Trung tâm Xuất sắc về Ứng dụng Sáng tạo Công nghệ trong Giáo dục Âm nhạc (Centre for Excellence in Creative Use of Technologies in Music Education), trực thuộc Đại học Agder (University of Agder – UiA), tại thành phố Kristiansand, Na Uy. Trung tâm phát triển những phương thức ứng dụng công nghệ trong giảng dạy, học tập và thực hành nghệ thuật âm nhạc theo hướng đổi mới, bao trùm và có trách nhiệm. CreaTeME quy tụ sinh viên, giảng viên, nhà nghiên cứu và nghệ sĩ chuyên nghiệp thông qua các hoạt động hợp tác trong nước và quốc tế. Phó Giáo sư, Tiến sĩ Ingolv Haaland là Đồng Giám đốc của CreaTeME; Giáo sư Jan Bang là Giám đốc tiền nhiệm của trung tâm.

Điện tử trực tiếp (Live Electronics)

Giáo sư Jan Bang là nhạc sĩ, nhà soạn nhạc và nhà sản xuất âm nhạc tại Đại học Agder (UiA), có kinh nghiệm chuyên môn sâu rộng trong lĩnh vực lấy mẫu âm thanh trực tiếp (live sampling) và ứng tác. Là một trong những người tiên phong của thực hành này, ông đã đặt ra thuật ngữ "live sampling" vào năm 1996. Năm 2005, ông đồng sáng lập Liên hoan Punkt cùng Erik Honoré và đã cộng tác với nhiều nghệ sĩ, trong đó có Jon Hassell, David Sylvian và Nils Petter Molvær. Thực hành nghệ thuật của ông cho thấy việc biến đổi âm thanh bằng phương tiện điện tử có thể trở thành một bộ phận linh hoạt, có khả năng tương tác của một tập thể hòa tấu; quá trình này được định hướng bởi khả năng lắng nghe sâu sắc và sự đánh giá, lựa chọn âm nhạc của người nghệ sĩ.

Điện tử trực tiếp (Live Electronics) kết nối hoạt động biểu diễn, ứng tác và công nghệ âm nhạc. Các nhạc sĩ sử dụng thiết bị điện tử như một nhạc cụ, trực tiếp định hình và xử lý âm thanh ngay trong quá trình biểu diễn. Lấy mẫu âm thanh trực tiếp (live sampling) là quá trình ghi lại một âm thanh ngay khi người biểu diễn đang tạo ra âm thanh đó, sau đó biến đổi âm thanh và phát lại nó trong chính dòng diễn tiến của phần trình diễn. Phương thức này mở ra những khả năng mới cho việc lắng nghe, tương tác và sáng tạo tập thể trong âm nhạc.

Thông qua các tiết mục biểu diễn và những ví dụ thực hành tại hội thảo khoa học và workshop ở Việt Nam, chúng tôi sẽ giới thiệu và minh họa cách thức Điện tử trực tiếp (Live Electronics) cũng như kỹ thuật lấy mẫu âm thanh trực tiếp (live sampling) có thể hỗ trợ cả hoạt động biểu diễn âm nhạc lẫn công tác giảng dạy.

Tài liệu tham khảo

Bang, J. (n.d.). About. https://janbang.org/about

CreaTeME. (n.d.). About CreaTeME. University of Agder. https://createme.uia.no/about/

Punkt Festival. (n.d.). Punkt 2026. https://punktfestival.no/